האומר פרק ששי גיטין

כיון דאמר מר. לקמן בשמעתין גבי אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו כשר הגט אבל לא תעשה: **לא שביחא.** הלכך לא גזרינן. ושמואל לית ליה דרבי ירמיה דאמר חתם סופר שניו אלא כתב סופר ואתם עד כדאמרינן בהמגרש (לקמן דף פו:) ולא מוקי לה כר' יוסי ולא מיירי מתני' בחתימת סופר כלל וכן לרבי יוסי וכן לר' מאיר כשרה החתימה ושמואל לית ליה דרב חסדא דאמר רבי יוסי היא וכתב סופר ודברי הכל היא: **דלמא אמר לבו.** אתם חתומו ואמרו לפלוני ויכתוב דבהא אמרי' לקמן כשר ותעשה ואי מכשרת חתימת סופר בגט אזלי הני סהדי ומחתמי לסופר משום כיסופא: **סניחא למ"ד כו'.** פלוגתא היא לקמן בשמעתין: **אלא ר' יוסי פרכי אמר כו'.** אלא ודאי רבי יוסי תרתי אמר לפסולא בין שאמר לשלשה תנו בין שאמר אמרו לפלוני ויכתוב ופלוני ופלוני ויחתמו פסול והכי אמורמי דאמרי לקמן תעשה ולא תעשה אליבא דרבי מאיר פליגי דלרבי יוסי פסול לגמרי ואיתא לדרב חסדא דהא דקתני אתם סופר כשר רבי יוסי היא דליכא למיחש שמא שליח זוה ולא בעל: **ושמואל.** דאמר לעיל הדבר צריך תלמוד ודאי כתובו כתב (ב) ידו הא כתב הגט נעשה כאומר אמרו וכשר: **סבר לה כרבי יוסי כחדא.** דאמר שמואל הלכה כרבי יוסי היכא דלא אמר אמרו: **ופליג עליה.** באומר אמרו: **נמוקו עמו.** [1]פירושו עמו לאת טעם לכל דבריו שהיה מיישב את דבריו: **חכם וסופר.** כדאמרינן במסכת סוטה (דף כ.) אמרתי לו לגבר אחי: **חכם לכשירלה.** כשהיה רואה להיות מתון ומתיישב בדבריו היה חכם: **גל של אגוזים.** מפרש באבות דר' נתן (פ' יח) מה גל של אגוזים אדם טוטל אחת מהן והם נקבות וטופלות זו על זו כולן כך ר' טרפון בא תלמיד ושאלו דבר היה מניח לו ראיה מקבא מדרש משנה הלכה ואגדה הכל יחד: **חנות מיוזנת.** יינה מוכן בה תמיד שאין התנוי צריך לומר לנוקמין המתיו ואניא לכם כך נערך אדם ללמד מפיו מזומן לו ותלמודו ערוך בפיו: **אולר בלום.** כך מפורש באבות דרבי נתן למה היה ר' עקיבא דומה לענין שבטל קופתו ולא לשדה מלא שעורים קבר ונתן בה מלא חטין נתן בה וכן פולים וכן עדשים וכשבא לביתו בירר כל מין ומין לעצמו כך ר"ע כשלמד מרבותיו שמע דבר מקבא מרבותיו ואחריו הלכה ואחריו מדרש ואחריו אגדה נתן לבו לחזור עליהן ולגורסן עד שהיו קדורין בפיו ולא אמר אלמוד מקבא לעצמו מדרש לעצמו אבל כשנעשה חכם גדול עשה כל התורה מטבעות מטבעות אילו מדרש מפיקי וסיפקי לבדן ושנאן לעצמן לתלמידיו והלכות לעצמן ואגדות לעצמן. ונראה בעיני אולר בלום סגור מסגירות לבדן מחילות מחילות כמו שעושין בחיות גדולות ליתן חטין מכאן שעורין מכאן עדשים מכאן כמו פיו בלום ורגליו מבולמות בבכורות (דף מ:) קלוסיי"ל בלע"ז: **קופה הרוכלים.** מפרש התס"ד) מה רוכל זה שבא לעיר שואלין ממנו אפרסמון עמך אומר הין פלייטון עמך אומר הין קנמון עמך אומר הין כך נערך אדם לשאול דבר במקבא משיבו וכן בגמרא וכן במדרש וכן באגדה. ואין שבח זה דומה לשל ר"ע שנתן לבו תחילה ולמד הכל מבולבל ואח"כ סדרן: **קופה של בשמים.** דומה לקופת הרוכלין אלא שהרוכל ממוך שאומנתו לכך מרבה מיני יותר וקושר כל אחד בצרור לבדו להיות מזומן לשואלו: **קב ונקי.** לא לימד הרבה כשאר חבריו אלא מה שאומר בבית המדרש נקי הוא שהלכה כמותו לעולם: **עוטן הרבה.** שבה הרבה: **מוליא קימעא.** מפרש ליה: **שבא משכח קימעא.** מתלמודו: **ומה שמוליא אינו מוליא אלא סוכין.** מה ששכח מתלמודו לא שכח אלא דברים שלא נראו שהלכה כמותן: **שנו מדופי.** למדו תורתי: **שמדופי הרומות מפרומות מדופיו של ר"ע.** בחרמים ותרמתים מתוך עקרי משניותיו של ר"ע והיינו ברירה אחר ברירה: **שמא משכור עדיים.** לכך שיאמרו בשם בעלה לקופר לכתוב ולעדים לחתום: **לא תעשו חכמים לדבר זה.** מאחר שמכירין חתימתן לא תשו לומר שקר חתמו: **מעשה לא עבדי.** שיחתמו שקר או יעידו שקר: **דיבורא עבדי.** אומר לאחרים לעשות והאחרים שבבעל ליזה: **ואתם חתומו.** דליכא למיחש שמא תשכור כיון דאין חותמין אלא אם כן שמעו מפי הבעל עצמו: **ולא תעשה.** גזירה הא אנו הא:

ואיכא

אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו ומשום כיסופא דסופר חיישי ומחתמי חד מהנך סהדי וסופר בהדייהו ובעל לא אמר הכי כיון דאמר מר כשר ולא תעשה כן בישראל לא שביח וליחוש דילמא אמר להו לבי תרי אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתומו ואזלי הנך משום כיסופא דסופר ומחתמי ליה לסופר בהדי חד מינייהו ובעל לא אמר הכי אמרי הא נמי כשר ולא תעשה הוא הניחא למ"ד כשר ולא תעשה אלא למ"ד כשר ותעשה מאי איכא למימר אלא רבי יוסי [a]תרתי אמר ושמואל סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא גופא אמר שמואל אמר רבי הלכה כרבי יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח אמר לפניו [b]ר"ש ברבי מאחר שר"מ וחנינא איש אונו חולקין על רבי יוסי מה ראה רבי לומר הלכה כר' יוסי אמר לו שתוק בני שתוק לא ראית את ר' יוסי אילמלי ראיתו נמוקו עמו דתניא [c]איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים ר"מ חכם וסופר ר' יהודה [d]חכם לכשירצה ר' טרפון גל של אגוזין ר' ישמעאל [e]חנות מיוזנת ר"ע אוצר בלום ר' יוחנן בן נורי קופת הרוכלים רבי אלעזר בן עזריה קופה של בשמים [f]משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי [g]ר' יוסי נמוקו עמו רבי שמעון טוחן הרבה ומוציא קימעא תנא משכח קימעא ומה שמוציא אינו מוציא אלא סובין וכן אמר ר"ש לתלמידיו בניי שנו מדותי שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של ר"ע גופא אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו אמר רב הונא אמר רב כשר [h]ולא תעשה זאת בישראל אמר ליה עולא לרב נחמן ואמרי לה רב נחמן לעולא מאחר דכשר אמאי לא תעשה זאת בישראל א"ל חיישינן שמא תשכור עדים ומי חיישינן [i]והתניא עדים החתומין על [j]שדה מקח ועל גט [k]אשה לא חשו חכמים לדבר זה מעשה לא עבדי דבורא קאמרי אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתומו רב חסדא אמר כשר [l]ולא תעשה רבה בר בר חנה אמר כשר ותעשה רב נחמן אמר כשר ולא תעשה רב ששת אמר כשר ותעשה רבה אמר כשר ולא תעשה רב יוסף אמר כשר ותעשה

לשנים תנו הרי אלו יכתבו ויתנו דברי ר' מאיר ויש לומר דלר' מאיר כיון דאתם סופר פסול הו"ל כאומר אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתמו והרי אלו יכתבו הייו יחתומו ואם תאמר אכתי היכי קתני הרי אלו יכתבו ויתנו לכתחלה למאי דאמר בסמוך הא נמי כשר ולא תעשה ומיהו לכתחלה נקט הא ליתנא דיכתבו ויתנו אי נמי הכי קאמר אם באו לקיים שליחותם יכתבו ויתנו בעצמן דאי אמרי לאחריני ועבדי אפי' דיעבד לא מהני אי נמי דזימנין דתעשה אפי' לכתחלה כגון בשעת הדחק: **אמרו** לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו. לא דמי לעד מפי עד דהני מילי כשמעו מפי עדים שפלוני לוה מפלוני מנה אלא נמסרה עדות לאלו המעידים אלא בפני הלוואים אבל כאן עיקר עדות לא נמסרה אלא לאלו והלוואים הם שלוחי הבעל שמצוה לאלו לעשות לה גט: **לא שביחא.** פירש בקונטרס לשמואל אית ליה כפ' בתרא (לקמן ד' פו:) דכתב סופר ועד שניו ואתיא אפי' לרבי מאיר ומכל מקום צריך לומר נמי אליבא דלא מכח דלא מסתברא דפליג שמואל אדר' ירמיה ורב חסדא: **חכם** לכשירצה. יותר מר"מ ודילמא רי' מאיר חריף ומקשה ור' יהודה מתון ומסיק * וכי האי גוונא אמרינן בסוף הוריות (דף יד.):

חנות מיוזנת. לשון מזון ואית דגרסי מזוינת לשון זיון: **בלום.** בקונטרס גרים במ"ס כמו פיו בלוס ורגליו מבולמות בבכורות (דף מ:) ואית [m]דגרסי בסמ"ך כמו בגרלשית רבה (פ' כ"ח) משל למלך שהיו אולרותיו בלוסים ואתומין ומעורכין [n]: **דיבורא** אמרי מעשה לא עבדי. והא דאמרינן סוף פרק ב' דיבמות (דף פה:) גבי מילתה או שחלצה בפניו ישאנה מפני שהוא ב"ד ופריך בגמרא טעמא דב"ד הא בי תרי לא והתניא עדים החתומים על שדה מקח ועל גט אשה לא חשו חכמים כו' ומאי קושיא ליטני דיבורא אמרי מעשה לא עבדי כדאמר הכא דהתם לא הוי אלא דיבורא שאומר שמילתה או שחלצה ויש לומר כיון דהתם על ידי דיבורא נגמר הדבר שע"י כך ניסת לשוק מעשה גמור משיב ליה אבל הכא אין נגמר על ידם ואינו אלא דיבור בעלמא:

הדרן עלך האומר התקבל

עין משפט נר מצוה

סה א ב ג מיי' פ"ב מהל' גירושין הל"ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכ סעי' ד ופ"ש מ"מ ובכ"מ:
ד [טוש"ע חו"מ סימן סו סעיף כח]:
ה [מיי' פ"י מהל' גירושין הט"ו שו"ע אה"ע סימן יג סעיף ח]:

מוסף רש"י

ארוגר כלום. מינים הרבה מעורכין בסוכה יחד (רשב"ם ב"ב נח. ושם: בגוסן). משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי. קב, מדה קטנה, כלומר במקומות מועטים הוא מכר במשנה לו בגריתא, ונקי, בכל מקום שטבר הלכה ממנו (בבמות סח: וכנ"ל ערובין סב: ובבורות מג:) משנה שייני נמי בגריתא ומשום הכי קרא לוטיה בין במשנה בין בגריתא (רשב"ם ב"ב קלח.). ר' יוסי נמוקו עמו. שפתו, מים וקו, דבר ישר כקו המשקולת (ערובין נא.) שעמי לאיתויי מכיא לו בכל מקום (שם יד:) שעמו, שהיה מביא טעם לדבריו כל שעה (בבורות לז.). לא חשו חכמים לדבר זה. לומר לא יקחו שוב שדה זו מן הלקח וכן הגר של גט לא יחל אם האשה (בבמות בה:).

הדרן עלך האומר

מסורת הש"ס

א) ס"ל ר' ישמעאל ב"ר יוסי. ב) [אבות דר' נתן פי"ח ע"ש מהר"ש איירים]. ג) [כמשפטת שפטיו הוא רלש המדברים. עיון ערך מכס]. ד) [ע' פירוש העריוך ערך מטמן]. ה) [יבמות מט. ס: בבורות כג: עירובין סב:]. ו) [עירובין נח. בבורות לו.]. ז) יבמות כה:. ח) [בעירובין נח. פרש"י נימוקו דבר ישר כקו המשקולת]. ט) [אבות דר' נתן פי"ח]. י) [ע' תוספת ב"מ קג: ד"ה בגמרא]. כ) [וע' רש"ש ב"ב נח. ד"ה לאומר וכו']:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חכם בו' וכי האי גוונא אמרינן כו'. ע' תשובת הלב"ח סי' לב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ושמואל וכו' לאי מתוני כתב ידן הוא הא כתב:

לעזי רש"י

קלוסיי"א [קלוסי"ן]. מדורים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com